

Zbigniew Szcherbik

Prof. dr hab. Tadeusz Krzemiński -
Honorowy Członek Wieluńskiego
Towarzystwa Naukowego

Rocznik Wieluński 3, 132-137

2003

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PROF. DR. HAB. TADEUSZ KRZEMIŃSKI –
HONOROWY CZŁONEK WIELUŃSKIEGO
TOWARZYSTWA NAUKOWEGO

LAUDACJA DR. ZBIGNIEWA SZCZERBIKA

Szanowni Państwo, prześwietni Honorowi Członkowie Wieluńskiego Towarzystwa Naukowego, Panie i Panowie,

jesteśmy świadkami ważnego wydarzenia w stosunkowo krótkich dziejach Wieluńskiego Towarzystwa Naukowego - wyróżniamy bowiem tytułem *Honorowego Członka* tegoż stowarzyszenia dwóch wybitnych przedstawicieli nauki polskiej: prof. Tadeusza Krzemińskiego i doc. dra Ryszarda Rosina z Uniwersytetu Łódzkiego. Reprezentują Oni różne kierunki w nauce - geografię i historię – ale łączy Ich zainteresowanie ziemią wieluńską, jej historią oraz środowiskiem naturalnym.

Przypadł mi w udziale wielki zaszczyt wygłoszenia laudacji dla prof.

Tadeusza Krzemińskiego, przyjaciela naszego Towarzystwa, uczonego, pedagoga, człowieka wielkiego umysłu i serca, badacza środowiska naturalnego ziemi wieluńskiej.

Prof. dr hab. Tadeusz Krzemiński urodził się 18 października 1925 roku w Praszce. Przed wybuchem II wojny światowej rozpoczął naukę w Gimnazjum im. Tadeusza Kościuszki w Wieluniu. Wybuch wojny uniemożliwił Mu dalszą edukację. Podczas okupacji pracował jako pomocnik kowala w Praszce i Kluczborku, a później jako elektrosprawca we Wrocławiu. Po wojnie ukończył w 1948 roku Państwowe Liceum Pedagogiczne w Wieluniu, po czym podjął pracę w szkołach w Białej i w Wieluniu. Jednocześnie aktywnie działał w Związku Harcerstwa Polskiego. W latach 1949-1950 kierował wydziałem organizacyjnym Komendy Chorągwi ZHP w Łodzi.

Od 1951 do 1955 roku Tadeusz Krzemiński studiował na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Łódzkiego. W trakcie studiów pracował na stanowisku zastępcy asystenta w Instytucie Geografii tegoż Uniwersytetu. W 1964 roku uzyskał stopień doktora na podstawie rozprawy pt. *Przełom doliny Warty przez Wyżynę Wieluńską*, a w 1974 roku tytuł doktora habilitowanego na podstawie pracy pt.: *Geneza młodopleistocenijskiej rzeźby glacialnej w dorzeczu środkowej Warty*. Rok później został docentem, objął też kierownictwo Zakładu Geografii Fizycznej Regionalnej. W 1990 roku uzyskał tytuł profesora, wtedy również kierowany przez Niego Zakład podniesiono do rangi Katedry Geografii Fizycznej Kompleksowej.

Podczas swojej pracy na Uniwersytecie Łódzkim prof. Tadeusz Krzemiński pełnił wiele ważnych funkcji, m.in. był członkiem Komisji do Spraw Rozwoju Uniwersytetu Łódzkiego, pełnomocnikiem Rektora do spraw studenckich praktyk zagranicznych (1967-1972), w latach 1975-1981 był prorektorem do spraw dydaktycznych tegoż Uniwersytetu.

Bardzo aktywnie działał w różnego rodzaju instytucjach i organizacjach naukowych. Ponieważ ich lista jest długa, wymienię tylko kilka: Rada Główna Szkolnictwa Wyższego (gdzie w latach 1978-1981 przewodniczył zespołowi dydaktycznemu w sekcji uniwersyteckiej), Łódzki Oddział Polskiej Akademii Nauk, Polskie Towarzystwo Geograficzne (w ramach którego był przewodniczącym Rady Programowej XII Ogólnopolskiego Zjazdu

PTG w 1975 roku), Łódzkie Towarzystwo Naukowe (w którym pełnił funkcję sekretarza, a później przewodniczącego Wydziału III Nauk Matematyczno-Przyrodniczych), Stowarzyszenie Geomorfologów Polskich. W 2000 roku prof. Tadeusz Krzemiński deklaruje udział w pracach Wieluńskiego Towarzystwa Naukowego.

Praca naukowa Profesora od początku związana była z obszarem przejściowym między nizinami Polski środkowej a wyżynami południowopolskimi. Tereny te były mu bardzo bliskie, wśród tych pagórków, rzeczek, lasów spędzał swoje dzieciństwo. Pierwszym przejawem owych zainteresowań badawczych była praca magisterska nt. *Geneza doliny Wyderki*. Ziemi wieluńskiej poświęcił kolejne prace - doktorską i habilitacyjną. Zainteresowania naukowe profesora koncentrują się wokół trzech głównych nurtów badawczych.

Pierwszy to geomorfologiczno-paleogeograficzny. W tym nurcie badań najbardziej znaczące okazało się zrewidowanie dotychczasowych hipotez. Już praca doktorska Profesora wniosła nowe ujęcie genezy i ewolucji doliny Warty. Wyniki badań przedstawił w rozprawie habilitacyjnej, w której ustosunkował się do dotychczasowych ocen skutków procesów denudacyjnych. Ważnym osiągnięciem była również wydana drukiem *Szczegółowa mapa geologiczna Polski* w skali 1:50 000, arkusz Widawa (opracowany wspólnie z Grażyną Bezkowską), w której przedstawiono nowatorski pogląd o wielkiej denudacji w interglacjale mazowieckim. Dolinie Warty Profesor poświęcił m.in. prace: *Cechy rozwoju i zaniku lądolodu warciańskiego w środkowej Polsce*, *Paleograficzne tło rozwoju doliny w Załęczańskim Łuku Warty (Wyżyna Wieluńska)* oraz wiele artykułów.

Drugi badawczy nurt w działalności Profesora dotyczy hydrografii. Z prac opublikowanych w tej dziedzinie do najważniejszych należą: mapy hydrograficzne Polski, w tym arkusz Goniądz (opracowany wspólnie z Zygmuntem Maksymiukiem) oraz arkusz Strękowa Góra. Ukoronowaniem tego nurtu jest opracowanie pt. *Powiązania form dolinnych środkowej Polski z obiegiem wody w małych zlewiskach*. Publikacja ta jest szczególnie w dorobku naukowym Profesora, połączyła bowiem Jego pasję z zakresu geomorfologii, paleogeografii i hydrologii.

A K T N A D A N I A

HONOROWEGO CZŁONKOSTWA WIELUŃSKIEGO TOWARZYSTWA NAUKOWEGO

*Na podstawie § 20 Statutu Wieluńskiego Towarzystwa Naukowego
Walne Zebranie Członków uchwałą z dnia 16 marca 2002 r.*

*w uznaniu wybitnych zasług w badaniach naukowych
nad środowiskiem geograficznym ziemi wieluńskiej
oraz za całokształt dorobku naukowego
w zakresie nauk geograficznych*

nadaje Panu

prof. dr. hab. Tadeuszowi Krzemińskiemu

HONOROWE CZŁONKOSTWO

WIELUŃSKIEGO TOWARZYSTWA NAUKOWEGO

Sekretarz WTN
Eichstaedt
Dr Jarosław Eichstaedt

Prezes WTN
Olejnik
Prof. dr hab. Stanisław Tadeusz Olejnik

Trzeci nurt zainteresowań naukowych Profesora związany jest z rekonstrukcją przemian środowiska geograficznego pod wpływem antropopresji. Profesor nawiązał szeroką i owocną współpracę z historykami i archeologami. Do ważnych osiągnięć należy m.in. rekonstrukcja środowiska geograficznego dla stanowisk archeologicznych, m.in. w Łęczycy, Spicymierzu, Uniejowie czy Burzeninie. W tej grupie publikacji naukowych Profesora na uwagę zasługują m.in. *Rola wód podziemnych i powierzchniowych w modyfikacji krajobrazu naturalnego Łęczycy* z 1987 roku czy *Geograficzne tło rozwoju przestrzennego Zgierza* ogłoszone drukiem w pracy zbiorowej *Zgierz. Dzieje miasta* w 1995 roku.

Profesor Tadeusz Krzemiński jest autorem ponad stu prac naukowych i popularnonaukowych. Wśród tego bogatego dorobku jest jednak pozycja szczególna. Nosi ona tytuł *Nad górną Prosną. Monografia Praszki*, powstała pod redakcją Profesora, z Jego inicjatywy i dzięki jego osobistemu zaangażowaniu. Jest ona hołdem Profesora dla Jego ojczystego miasta, „kraju lat dzieciennych”, jest sentymentalnym powrotem do miejsca tak przez Profesora ukochanego. Ale do tej podróży Profesor zaprasza każdego, kto tylko chce uczestniczyć w tej pięknej, fascynującej wędrówce. Praszka nie została obojętna wobec fascynacji Profesora. W 1992 roku władze miasta nadały Mu tytuł *Honorowego Obywatela miasta Praszki*.

Pod redakcją Tadeusza Krzemińskiego powstały dwie prace: *Słownik geograficzny gminy Praszka* autorstwa Joanny Tomczak oraz *Słownik geograficzny gminy Wieluń* autorstwa Kamili Packi.

Profesor Tadeusz Krzemiński jest nie tylko badaczem, jest także pedagogiem. Działalność dydaktyczną prowadził z wielką pasją i oddaniem. Wypromował 216 magistrów i dwóch doktorów. Był recenzentem ośmiu prac doktorskich i dwóch habilitacyjnych. Działalność Profesora Tadeusza Krzemińskiego na polu dydaktycznym była wielokrotnie nagradzana przez rektora Uniwersytetu Łódzkiego oraz Ministerstwo Edukacji Narodowej.

Profesora uhonorowano wieloma odznaczeniami państwowymi. Do najważniejszych należą: Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski, Złoty Krzyż Zasługi, Honorowa Odznaka Województwa Łódzkiego, Honorowa Odznaka Miasta Łodzi, Złota Odznaka Uniwersytetu Łódzkiego, Złota

Odznaka Polskiego Towarzystwa Geograficznego. W uznaniu zasług w badaniach naukowych nad ziemią wieluńską Towarzystwo Przyjaciół Wielunia w 1981 roku wyróżniło Profesora swą doroczną nagrodą.

Szanowni Państwo,

Akt nadania tytułu Honorowego Członka wybitnym osobistościom nauki i kultury polskiej jest wielkim świętem dla naszego Towarzystwa. W ten sposób m.in. WTN tworzy i wzbogaca swoje własne tradycje.

Nadając ten zaszczytny tytuł prof. dr. hab. Tadeuszowi Krzemińskiemu Wieluńskie Towarzystwo Naukowe oddaje hołd wielkiemu uczonemu, badaczowi i pedagogowi, twórczemu umysłowi naszych czasów, przewodnikowi wielu młodych naukowców, Człowiekowi prawemu, wiernemu własnym przekonaniom, sumiennemu, uczciwemu, ale jednocześnie skromnemu, stroniącemu od zaszczytów i niezwykle wrażliwemu na ludzkie nieszczyście.

Zbigniew Szczerbik

Wykorzystana literatura:

Kłysik Kazimierz, *Tadeusz Krzemiński* [w:] *Nad górną Prosną. Monografia Praszki*, Łódź 1999, s. 537-541.

Sylwetki Łódzkich Uczonych. Profesor Tadeusz Krzemiński, zeszyt 44, Łódź 1998.